

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

(Сергієнко С. М., кандидатка педагогічних наук, доцентка,
Резнік І. О., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти)
Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

Музика і музична освіта займають важливе місце в житті кожної людини. Зміни в музиці, музичних настроях та музичній освіті відображують трансформацію всього суспільства на соціальному, культурному, мистецькому та особистісному рівнях. Тож не дарма провідними світовими та вітчизняними вченими музика розглядається як важливий фактор соціального та особистісного розвитку. Серед дослідників музичного мистецтва такі українські вчені: А. Болгарський, С. Горбенко, А. Козир, Л. Масол, О. Михайличенко, О. Овчарук, О. Олексюк, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька та ін [4].

Як навчальний предмет музичне мистецтво робить вагомий внесок у соціалізацію особистості, розвиток творчості школярів, самовираження дітей, вивчення рідної та іноземної мови, розвиток інтелекту. Серед функцій музичного мистецтва визначають комунікативну, відображення дійсності, пізнавально-просвітницьку, сугестивну, етичну, естетичну [2].

Як і будь-яка навчальна дисципліна музичне мистецтво стикається з низкою проблем, які умовно можна розподілити на три групи: програмно-змістові; теоретико-методологічні та ресурсно-технологічні [1].

Програмно змістові проблеми визначаються нормативними документами і полягають у недостатній кількості годин, виділених на музичну освіту в межах закладів загальної середньої освіти. Учителі мистецького напрямку відзначають, що однієї години на тиждень надзвичайно мало для залучення учнів до музичної діяльності, для прищеплення їм музичного смаку, знайомства з різними музичними жанрами та аналізу музичних творів різних епох чи народів. До того ж вивчення музичного мистецтва згідно з державним стандартом обмежується сьомим класом, в той час як учні 8-11 класів, маючи вже певний рівень розвитку аналітичного мислення та сформоване власне ставлення до певних жанрів музики, могли би успішно застосувати свої знання, уміння і навички для аналізу і порівняння музичних творів, їх дискусійного обговорення, творчої інтерпретації тощо [3].

Без внесення змін до нормативних документів проблеми музичної освіти даної групи учителі можуть вирішувати шляхом проведення позакласних чи виховних заходів, музичних фестивалів, тижнів музичної епохи тощо. Також доцільно інтегрувати музичне мистецтво у вивчення інших шкільних предметів, особливо гармонійно поєднуються між собою різні предмети мистецької галузі (прослуховування музики під час уроків малювання, асоціювання різних жанрів образотворчого мистецтва з музичними жанрами, аналіз та характеристика творів мистецтва певної епохи, наприклад музика, архітектура та живопис епохи Ренесанс).

Програмно-змістові проблеми полягають у діапазоні тем, запропонованих видів робіт та визначених вимогах до освітніх результатів учнів. Часто теми, що

запропоновані програмою, не відповідають зоні найближчого розвитку учнів, а тому не викликають зацікавленості в школярів, а часу на додаткові види діяльності, які б мотивували учнів до пізнання, програмою та розкладом не передбачено.

Ресурсно-технологічні проблеми пов'язані із матеріально-технічною базою закладу освіти та рівнем володіння учителем сучасними технологічними засобами, які в повній мірі дозволяють розкрити учням багатогранність музичного мистецтва. Так, наприклад, учитель часто не має технічної можливості для відтворення того чи іншого музичного твору. Наприклад, дуже мало закладів освіти можуть продемонструвати учням колекцію засобів музичного відтворення аби познайомити їх із історією створення музичних інструментів. Прослухати запис на вініловому диску можуть далеко не всі учні, тому їм так важко зрозуміти позицію меломанів, що їх колекціонують.

Додаткові труднощі у викладанні предметів мистецького циклу виникає у зв'язку із воєнним станом, що діє на території України та у зв'язку із агресивними військовими діями, які порушують не лише освітній процес, а й увесь ритм людського життя. Тому провідним завданням педагогів музичного мистецтва є збереження та прищеплення учням любові до прекрасного, як способу самовираження, самопрезентації, емпатії та емоційного перезавантаження.

Важливо в складних умовах сьогодення зберегти належний рівень освіти учнів, загострити особливу увагу на творах сучасного музичного мистецтва на національному надбанні української музичної культури, адже саме національній ідентичності українців та багатій історичній спадщині так заздять наші вороги, прагнучі її привласнити або просто знищити.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воєвідко Л. Сучасні проблеми музичної освіти. *Збірник матеріалів XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції»*. Київ, 2015. С. 54-60
2. Концепція розвитку педагогічної освіти (від 16 липня 2018 р. № 776.), URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> (дата звернення 20.03.2023)
3. Скорик. Т. Соціалізація особистості засобами музичного мистецтва. *Сталий розвиток у соціальному вимірі: глобальним проблемам – локальні рішення: збірка матеріалів конференції*. Чернігів, 2012. С. 28-32
4. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти: навч. посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан. 2014. 47+2 с.